

POSTANOWIENIE

Dnia 31 stycznia 2019 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Jerzy Kuźniar

w sprawie z powództwa B. K.

przeciwko Szkole Podstawowej nr (...) im. (...) w S.

o przywrócenie do pracy,

na posiedzeniu niejawnym w Izbie Pracy i Ubezpieczeń Społecznych w dniu 31 stycznia 2019 r.,

na skutek skargi kasacyjnej strony pozwanej od wyroku Sądu Okręgowego - Sądu Pracy i Ubezpieczeń Społecznych w S.

z dnia 11 grudnia 2017 r., sygn. akt VI Pa (...),

**odmawia przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania i
zasądza od strony pozwanej na rzecz powódki kwotę 240 zł
(dwieście czterdzieści) tytułem zwrotu kosztów postępowania
kasacyjnego.**

UZASADNIENIE

Wyrokiem z dnia 11 grudnia 2017 r., VI Pa (...), Sąd Okręgowy w S. oddalił apelację pozwanego - Szkoły Podstawowej nr (...) im. (...) w S., od wyroku Sądu Rejonowego w S. IV Wydział Pracy z dnia 17 lutego 2017 r., którym przywrócono powódkę B. K. do pracy (pkt I), oraz orzeczono o kosztach postępowania (pkt II i III).

Sąd Apelacyjny podzielił ustalenia Sądu pierwszej instancji, że pozwany rozwiązał stosunek pracy z powódką, pełniącą funkcję przewodniczącej Koła NSZZ „S” w Gimnazjum nr (...) w S. w kadencji 2014 - 2018, wbrew art. 32 ust. 1 i 2 ustawy z dnia 23 maja 1991 r. o związkach zawodowych (jednolity tekst: Dz.U. z

2015 r., poz. 1881 ze zm.), bowiem nie uzyskał zgody zarządu zakładowej organizacji związkowej na rozwiązanie z jego przewodniczącą umowy o pracę. Zgodnie z powyższym przepisem pracodawca bez zgody zarządu zakładowej organizacji związkowej nie może wypowiedzieć ani rozwiązać stosunku pracy z imiennie wskazanym uchwałą zarządu jego członkiem lub z innym pracownikiem będącym członkiem danej zakładowej organizacji związkowej, upoważnionym do reprezentowania tej organizacji wobec pracodawcy albo organu lub osoby dokonującej za pracodawcę czynności w sprawach z zakresu prawa pracy, a nawet zmienić jednostronnie warunków pracy lub płacy na niekorzyść takiego pracownika. W niniejszej sprawie bezspornie pracodawca takiej zgody nie uzyskał i już z tego względu nie mógł rozwiązać stosunku pracy z powódką jako pracownikiem podlegającym szczególnej ochronie. Oczywistą konsekwencją naruszenia przez pracodawcę art. 32 ust. 1 ustawy o związkach zawodowych było uwzględnienie roszczenia i przywrócenie powódki do pracy na poprzednio zajmowane stanowisko. W uzasadnieniu Sąd wskazał ponadto, że przyczyna wypowiedzenia umowy o pracę była nieprawdziwa. W piśmie z dnia 28 maja 2015 r. pozwany pracodawca wskazał, że podstawą rozwiązania stosunku pracy były zmiany organizacyjne polegające na zmniejszeniu od nowego roku szkolnego 2015/2016 liczby oddziałów. Tymczasem w roku szkolnym 2015/2016 utworzono nie dwa a cztery oddziały klas pierwszych, łącznie utworzono dwanaście oddziałów, w których uczyło się 295 uczniów. Zwiększono także liczbę godzin przeznaczonych na nauczanie historii. W oparciu o powyższe Sąd orzekł, że podana w wypowiedzeniu przyczyna rozwiązania stosunku pracy, tj. zmiany organizacyjne w postaci zmniejszenia oddziałów, była przyczyną nieprawdziwą.

Powyższy wyrok zaskarżył w całości pełnomocnik pozwanego i zarzucając naruszenie prawa materialnego przez błędną wykładnię art. 20 ust. 1 i ust. 2, art. 20 ust. 5a, art. 87 i 88 ustawy z dnia 26 stycznia 1982 r. Karty Nauczyciela - jednolity tekst: Dz.U. z 2018 r., poz. 967 ze zm. dalej „Karta Nauczyciela”), art. 6 k.c. poprzez brak udowodnienia przesłanek zasadności zarzutów w zakresie bezprawności wypowiedzenia powódce umowy o pracę, art. 45 § 1 k.p. poprzez błędną wykładnię i uznanie, że wypowiedzenie umowy o pracę zawartej na czas nieokreślony jest nieuzasadnione lub narusza przepisy o wypowiedzaniu umów o

pracę, art. 8 k.p. poprzez brak jego zastosowania w niniejszej sprawie i przyjęcie przez Sąd, iż powódka w żadnej mierze nie uczyniła ze swego prawa użytku który byłby sprzeczny ze społeczno gospodarczym przeznaczeniem tego prawa lub zasadami współżycia społecznego, „podczas gdy powódka świadomie przedłożyła w ZUS świadectwo pracy, złożyła stosowne oświadczenie, skutkujące tym iż jest pracownikiem zwolnionym, złożyła wniosek o emeryturę zatajając fakt, iż ubiega się o przywrócenie do pracy i wprowadzając ZUS w błąd w sytuacji zaś gdy powódka została przywrócona do pracy nie wznowiła postępowania w sprawie przyznania emerytury, nie poinformowała ZUS, że postępowanie winno zostać wznowione albowiem z uwagi na przywrócenie do pracy nie spełnia (...) przesłanek uzyskania świadczenia emerytalnego. Takie działania i zachowania uprawnionej osoby nie powinno być traktowane za wykonywanie prawa i korzystać z ochrony.” Pełnomocnik wskazał także na naruszenie przepisów postępowania art. 236 ust. 1 ustawy z dnia 14 grudnia 2017 r Przepisy wprowadzające ustawę - Prawo oświatowe (Dz.U. z 2017 r., poz. 60 ze zm.), poprzez uznanie, iż powódka „była pracownikiem Gimnazjum w dacie orzekania podczas gdy w ocenie pozwanej zarówno w dacie tworzenia Szkoły Podstawowej Nr (...) jak i w dacie wygaszania Gimnazjum nr (...) im. (...) w S. powódka nie była pracownikiem Gimnazjum (...). Z tych też względów pozwana nie uznaje swojego następstwa prawnego w niniejszej sprawie”, art.477¹ k.p.c. w związku z art. 8 k.p. poprzez jego niezastosowanie „w sytuacji gdy stan faktyczny w sprawie /bezsporny/ w powiązaniu z zasadami współżycia społecznego przemawiałby jedynie ewentualnie za zasądzeniem odszkodowania” oraz art. 233 k.p.c.

Pełnomocnik wniósł o zmianę zaskarżonego wyroku w całości poprzez oddalenie powództwa oraz zasądzenie od powódki na rzecz pozwanego zwrotu kosztów postępowania, ewentualnie uchylenie wyroku Sądu Okręgowego, a w przypadku przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania, o zasądzenie zwrotu kosztów postępowania kasacyjnego. W dalszej części skargi kasacyjnej pełnomocnik pozwanego wniósł o uchylenie zaskarżonego orzeczenia w całości i przekazanie sprawy do ponownego rozpoznania Sądowi Okręgowemu ewentualnie zmianę zaskarżonego orzeczenia i oddalenie powództwa w całości, „z uwagi na brak legitymacji pozwanej i bezzasadność roszczenia wobec pozwanej”,

ewentualnie zmianę orzeczenia i zasądzenie na rzecz powódki odszkodowania w miejsce przywrócenia do pracy wraz z orzeczeniem o kosztach postępowania kasacyjnego.

We wniosku o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania wskazano na istotne zagadnienia prawne wymagające rozstrzygnięcia: „czy nauczyciel mianowany, który na swój wniosek po uzyskaniu świadectwa pracy skorzystał z art. 88 Karty Nauczyciela, otrzymał prawo do emerytury, pobiera tę emeryturę i otrzymał odprawę emerytalną, po przywróceniu do pracy wyrokiem Sądu ma obowiązek zwrócenia emerytury jako świadczenia nienależnego z uwagi na odpadnięcie podstawy jej przyznania i czy skorzystanie przez nauczyciela mianowanego z przywileju zawartego w art. 88 Karty Nauczyciela świadczy o tym iż nauczyciel uznaje rozwiązanie stosunku pracy za skuteczne i czy działania podejmowane w ten sposób iż z jednej strony nauczyciel przedkłada świadectwo pracy w celu uzyskania emerytury, traktując stosunek pracy za skutecznie zakończony a następnie ubiega się o przywrócenie do pracy i uzyskuje to przywrócenie a wraz z tym wypłatę wynagrodzenia za cały czas pozostawania bez pracy nie stanowi przejawu obejścia prawa. W świetle zacytowanego przepisu bowiem, nauczyciel może skorzystać z przejścia na emeryturę tylko i wyłącznie na swój wniosek przedkładając świadectwo pracy będące potwierdzeniem skutecznego rozwiązania stosunku pracy. Czy zatem w zaistniałej sytuacji nie powinien znaleźć zastosowania art. 8 k.p., który stanowi że nie można czynić ze swego prawa użytku, który byłby sprzeczny ze społeczno - gospodarczym przeznaczeniem tego prawa lub zasadami współżycia społecznego. Czy zachowanie powódki nie powinno być uważane za wykonywanie prawa i nie korzystać z ochrony w tym ochrony przewidzianej w art. 32 ust 1 ustawy o związkach zawodowych”, „Czy w przypadku reformy polskiego systemu oświaty, gdzie struktura szkół została zmieniona i zlikwidowano gimnazja, w odniesieniu do nauczyciela gimnazjum w sytuacji roszczenia o przywrócenie do pracy gdzie orzeczenie Sądu zapada po dacie likwidacji gimnazjum uprawnionym jest przyjęcie następstwa prawnego szkoły podstawowej i brak zastosowania art. 45 par 2 k.p., który stanowi iż sąd pracy może nie uwzględnić żądania pracownika uznania wypowiedzenia za bezskuteczne lub przywrócenia do pracy tylko jeżeli ustali iż

uwzględnienie takiego żądania jest niemożliwe lub niecelowe”, oraz „Rozbieżności w orzecznictwie - na kanwie rozstrzygnięć Sądów różnych instancji w niniejszej sprawie”. Ponadto pełnomocnik wskazał, że skarga kasacyjna jest oczywiście uzasadniona.

W odpowiedzi na skargę kasacyjną pełnomocnik powódki wniósł o wydanie postanowienia o odmowie przyjęcia skargi do rozpoznania, ewentualnie w przypadku przyjęcia skargi kasacyjnej, o oddalenie skargi wraz z orzeczeniem o kosztach procesu.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Wniosek o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania nie ma uzasadnienia.

Zgodnie z art. 398⁹ § 1 k.p.c., Sąd Najwyższy przyjmuje skargę kasacyjną do rozpoznania, jeżeli w sprawie występuje istotne zagadnienie prawne, jeżeli istnieje potrzeba wykładni przepisów prawnych budzących poważne wątpliwości lub wywołujących rozbieżności w orzecznictwie sądów, jeżeli zachodzi nieważność postępowania lub jeżeli skarga kasacyjna jest oczywiście uzasadniona.

Za istotne zagadnienie prawne w rozumieniu cytowanego przepisu uznaje się zagadnienie dotychczas niewyjaśnione i nierozwiązane w orzecznictwie, a więc cechujące się nowością, którego rozstrzygnięcie może sprzyjać rozwojowi prawa. W utrwalonym orzecznictwie przyjmuje się, że powołanie się na tę okoliczność wymaga, obok sformułowania tego zagadnienia, także przytoczenia związanych z nim konkretnych przepisów prawnych, wskazania, dlaczego jest ono istotne oraz przedstawienia argumentacji wskazującej na rozbieżne oceny prawne (por. postanowienia: z dnia 10 maja 2001 r., II CZ 35/01, OSNC 2002 nr 1, poz. 11, z dnia 14 lutego 2003 r., I PK 306/02, Wokanda 2004 nr 7-8, poz. 51; z dnia 7 czerwca 2005 r., V CSK 3/05, LEX nr 180841). W sytuacji gdy podstawą wniosku o przyjęcie skargi do rozpoznania jest potrzeba wykładni przepisów prawa, konieczne jest określenie, które przepisy wymagają wykładni Sądu Najwyższego, ze wskazaniem, na czym polegają związane z tym poważne wątpliwości, lub z przedstawieniem rozbieżności w orzecznictwie sądów (por. postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 11 stycznia 2002 r., III CKN 570/01, Biuletyn SN 2002 nr 7, s. 10). Wypada również dodać, że podobnie jak w przypadku gdy podstawą wniosku o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania jest występujące w sprawie

zagadnienie prawne (art. 398⁹ § 1 pkt 1 k.p.c.), nie zachodzi ona, jeżeli Sąd Najwyższy zajął już stanowisko w kwestii tego zagadnienia prawnego lub wykładni przepisów i wyraził swój pogląd we wcześniejszych orzeczeniach, brak nadto okoliczności uzasadniających zmianę tego poglądu (por. postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 16 stycznia 2003 r., I PK 230/02, OSNAPiUS – wkładka 2003 nr 13, poz. 5). W kontekście konstruowanych przez pełnomocnika pozwanego pytań prawnych należy przywołać wyrok Sądu Najwyższego z dnia 11 kwietnia 2014 r., III PK 92/13 (LEX nr 1620590), zapadły w analogicznej sprawie i między tożsamymi stronami, a dotyczący wypowiedzenia w 2010 r. umowy o pracę powódce, objętej ochroną szczególną z art. 32 ust. 1 ustawy o związkach zawodowych. W tezie wyroku wskazano, że art. 20 ust. 5a Karty Nauczyciela nie uchyla ochrony szczególnej przed rozwiązaniem lub zmianą stosunku pracy wynikającej z art. 32 ust. 1 ustawy o związkach zawodowych. Analiza dorobku judykatury Sądu Najwyższego prowadzi do wniosku, że oddalenie powództwa szczególnie chronionego działacza związkowego możliwe jest w sytuacji, gdy dopuszcza się on szczególnie rażącego naruszenia obowiązków pracowniczych lub przepisów prawa (por. np. wyroki Sądu Najwyższego z dnia 10 marca 2005 r., sygn. II PK 242/04, LEX nr 395076; z dnia 6 kwietnia 2006 r., sygn. III PK 12/06, OSNP 2007 nr 7-8, poz. 90; por. także postanowienie z dnia 19 marca 2012 r., II PK 295/11, LEX nr 1214579).

Z kolei powołanie się na przesłankę zawartą w art. 398⁹ § 1 pkt 4 k.p.c. zobowiązuje skarżącego do przedstawienia wyводу prawnego, uzasadniającego jego pogląd, że skarga jest oczywiście uzasadniona, przy czym, o ile dla uwzględnienia skargi kasacyjnej wystarczy, że jej podstawa jest usprawiedliwiona, to dla jej przyjęcia do rozpoznania konieczne jest wykazanie kwalifikowanej postaci naruszenia przepisów prawa materialnego lub procesowego polegającej na jego oczywistości, widocznej *prima facie*, przy wykorzystaniu podstawowej wiedzy prawniczej (por. postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 16 września 2003 r., IV CZ 100/03, LEX nr 82274). Dla uznania, że skarga kasacyjna jest oczywiście uzasadniona nie jest zatem wystarczające twierdzenie skarżącego, że tak jest, ani zarzucenie naruszenia przepisów postępowania i prawa materialnego w taki sam sposób, jak wykazano w podstawie skargi. Z art. 398⁹ § 1 pkt 4 k.p.c. wynika

bowiem konieczność nie tylko powołania się na okoliczność, że skarga kasacyjna jest oczywiście uzasadniona, ale również wykazania, że przesłanka ta rzeczywiście zachodzi. Oznacza to, że skarżący musi wskazać, w czym - w jego ocenie - wyraża się „oczywistość” zasadności skargi oraz podać argumenty wykazujące, że rzeczywiście skarga jest uzasadniona w sposób oczywisty. Sam zarzut naruszenia (nawet oczywistego) określonego przepisu (przepisów) nie prowadzi bowiem wprost do oceny, że skarga kasacyjna jest oczywiście uzasadniona, czyli że jej zarzuty są zasadne „na pierwszy rzut oka” (*prima facie*) i w sposób oczywisty prowadzą do uznania zaskarżonego wyroku za błędny i jego wzruszenia (por. między innymi postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 26 kwietnia 2006 r., II CZ 28/06, niepublikowane i orzeczenia tam powołane). Innymi słowy, w celu spełnienia przesłanki przewidzianej w art. 398⁹ § 1 pkt 4 k.p.c. należy wykazać „oczywistość skargi kasacyjnej” przez odwołanie się do argumentacji, która *prima facie* wskazuje, że zaskarżone orzeczenie wydane zostało z oczywistym naruszeniem prawa (por. postanowienia Sądu Najwyższego z 30 czerwca 2007 r., II CSK 184/07; z 2 sierpnia 2007 r., III UK 45/07; z 10 lipca 2007 r., II UK 45/07, niepublikowane; z 25 lutego 2008 r., I UK 339/07, LEX nr 453109), a takich argumentów nie można doszukać się we wniosku o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania. Ponadto przytoczony przez skarżącego przepis (art. 233 § 1 k.p.c.) jednoznacznie wskazuje, że kontestowane są ustalenia faktyczne, zaś w obowiązującym stanie prawnym Sąd Najwyższy nie jest uprawniony do badania prawidłowości zarówno ustaleń faktycznych, jak i oceny dowodów, dokonanych przez sąd drugiej instancji. Ustrojową funkcją Sądu Najwyższego jest sprawowanie nadzoru judykacyjnego, w tym zapewnianie jednolitości orzecznictwa sądów powszechnych. Z tego punktu widzenia każdy zarzut skargi kasacyjnej, który ma na celu polemikę z ustaleniami faktycznymi sądu drugiej instancji, chociażby pod pozorem błędnej wykładni lub niewłaściwego zastosowania określonych przepisów prawa materialnego, z uwagi na jego sprzeczność z art. 398³ § 3 k.p.c. jest *a limine* niedopuszczalny (por. postanowienia Sądu Najwyższego: z 12 czerwca 2006 r., IV CSK 100/06, niepublikowane; z 10 sierpnia 2006 r., V CSK 211/06, niepublikowane).

Tym się kierując, na podstawie art. 398⁹ § 2 k.p.c., Sąd Najwyższy odmówił przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania.

O kosztach orzeczono na podstawie art. 98 k.p.c., uwzględniając taryfowe wynagrodzenie pełnomocnika wnioskodawcy zgodnie z § 9 ust. 1 i 10 ust. 4 pkt 2 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 22 października 2015 r. w sprawie opłat za czynności radców prawnych (Dz.U. z 2018 r., poz. 265).